

Movies that Matter - Eye in the Sky - v.a. havo

Aardrijkskunde Maatschappijkunde +2 MBO Middelbare school
havo, vwo Leerjaar 4-6 Studiejaar 1-4

[Toon 2 meer](#)

Les van [Filmeducatie](#)

In deze les zitten **28 slides**, met **tekstslides** en **4 videos**.

⌚ Lesduur is: **50 min**

Introductie

Welkom bij deze les bij de film Eye In The Sky (Gavin Hood, 2015).

Tijdens deze les maakt jouw klas kennis met filmeducatie en mensenrechten in de breedste zin. Film is een uitstekend middel om het besef van jongeren over maatschappelijke thema's te vergroten. Met deze les open je de ogen van leerlingen en studenten voor mensenrechtenthema's.

In deze les bekijken leerlingen en/of studenten de film Eye In The Sky (Gavin Hood, 2015). Een fascinerende en spannende inkijk in de huidige manier van oorlog voeren. Eye in the Sky neemt de leerlingen mee naar discussies tussen militairen en politici die beslissingen maken over leven en dood op duizenden kilometers afstand.

Kolonel Katherine Powell leidt een geheime actie die terroristen in Kenia moet ontmaskeren. Ze maken hiervoor gebruik van drones. Dit dreigt echter verkeerd te gaan wanneer de zogenoemde terroristen een zelfmoordactie beramen waarmee de levens van honderden burgers op het spel komen te staan.

In het interactieve verdiepingsprogramma maken studenten keuzes binnen dilemma's rondom oorlogsrecht na uitleg van een specialist. Bijvoorbeeld: Mag je een dodelijke drone inzetten om iemand die elk moment een terroristische aanslag kan plegen doden zonder dat deze daad al is gedaan? Mag je een dodelijke drone inzetten terwijl je weet dat er onschuldige burgerslachtoffers zullen vallen bij deze drone-aanval?

Heb je vragen of opmerkingen over deze les? Neem dan gerust contact met ons op door te mailen naar educatie@moviesthatmatter.nl of te bellen naar 020-2807612.

Instructies

Thema's

- Oorlogvoering
- Humanitair oorlogsrecht
- Militaire beslissingen

Opzet les

Deze les bestaat uit 5 delen:

- 1) Het humanitair oorlogsrecht [10 min.]
- 2) Bescherming van burgers [10 min.]
- 3) Nederland en het humanitair oorlogsrecht [10 min.]
- 4) Drone-oorlogen [10 min]
- 5) Militaire beslissingen en het trolleyprobleem [10 min]
[Film kijken, 102 min]

Leerdoelen

Aan het einde van dit leerpad kun je:

- voorbeelden geven van het humanitair oorlogsrecht;
- uitleggen hoe militaire beslissingen worden gemaakt;
- situaties beoordelen met het humanitair oorlogsrecht;
- reflecteren op je eigen vrijheid en heb je inzicht in hoeveel vrijheid andere mensen hebben.

Werkwijze

- Per slide wordt beschreven wat de bedoeling is.
- De les kan geprint worden, inclusief de notities per slide (zie PDF in de bijlage). In deze notities vind je nog algemene, uitgebreide informatie die je helpt door deze les te navigeren.
- Het is bij deze les niet nodig om met 'devices in de klas' te werken. Je kunt dit uitzetten door het vinkje onderin het scherm van de lespresentatie te deactiveren.
- Op de slides zijn hotspotbuttons te vinden. Door deze aan te klikken verschijnt er (extra) informatie, een vraag of een instructie. Als docent kun je ervoor kiezen om de informatie onder de hotspotbutton met hoed samen met de leerlingen/studenten te lezen of zelf aan leerlingen/studenten te vertellen. De informatie is daarom ook opgenomen in de instructies bij de losse slides.

Veel plezier met de les!

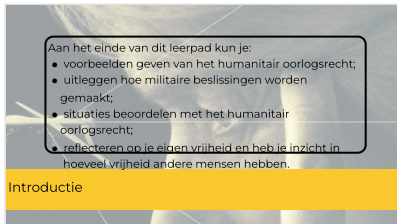
Lijkt het je leuk een keer met je klas naar een film met verdiepingsprogramma toe te gaan? Naast de films en lessen op LessonUp organiseren we ook festival- en bioscoopvertoningen! Klik [hier](#) voor ons festival in maart en klik [hier](#) voor onze bioscoopvertoningen door het jaar heen.

Onderdelen in deze les

Slide 1 - Tekstslide

Welkom bij deze les bij de film *Eye In The Sky*.

Slide 2 - Tekstslide

Introductie
voorafgaand aan de film
[50 minuten]

Het eerste deel van deze les vindt vooraf aan de film plaats. Aan het einde van dit deel bekijken de leerlingen de film *Eye In The Sky*.

In deze les leert de leerling hoe grenzen aan oorlog worden gesteld en hoe mensen in oorlog worden beschermd door het humanitair oorlogsrecht.

Aan het einde van dit leerpad kan de leerling:

- voorbeelden geven van het humanitair oorlogsrecht;
- uitleggen hoe militaire beslissingen worden gemaakt;
- situaties beoordelen met het humanitair oorlogsrecht;
- reflecteren op haar eigen vrijheid en heeft inzicht in hoeveel vrijheid andere mensen hebben.

Slide 3 - Tekstslide

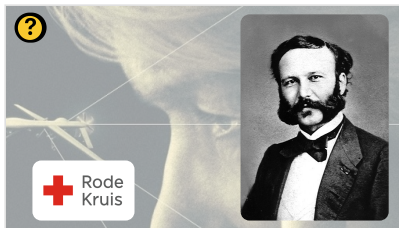
Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Stel je voor: je bent kolonel in oorlogstijd. Je hebt een missie. In een huis in Nairobi (Kenia) lijken terroristen zich te voor te bereiden op een aanslag. Mag je een raket op dat huis afvuren als je daarmee een aanslag voorkomt?

Slide 4 - Tekstslide

In dit onderdeel gaan jullie het volgende doen:
- je leert voorbeelden te geven van het humanitair oorlogsrecht.

Slide 5 - Tekstslide

Besprek met de leerlingen de volgende vragen:

- Stel je voor: jij bent Henry Dunant. Welke regels voor oorlogsvoering zou jij verzinnen om mensen te beschermen? Bedenk er minimaal drie en leg uit waarom je deze regels hebt gekozen.

Extra informatie voor de docent

Oorlog voeren gebeurt al eeuwen. Eeuwen geleden kwamen mensen al samen om geweld te gebruiken tegen andere groepen. Zolang al proberen mensen ook om de wreedheden van oorlog te beperken. In 1864 is Henry Dunant, een rijke, Zwitserse bankier en oprichter van het Rode Kruis, bij een gruwelijke veldslag. Hij besluit dat er internationale regels over oorlogsvoering moeten komen om mensen in oorlog te beschermen.

Slide 6 - Video

Het filmpje gaat over de regels over oorlogsvoering, over het beschermen van burgers, gevangenen en zieken en gewonden. En waarom het humanitair oorlogsrecht er is.

Extra informatie voor docenten

De regels over oorlogsvoering zijn verzameld in de Verdragen van Genève, het humanitair oorlogsrecht.

Een belangrijke afspraak binnen het humanitair oorlogsrecht is:

- mensen die niet (langer) deelnemen aan de strijd moeten worden beschermd.

Dit zijn bijvoorbeeld burgers, gewonde en zieke soldaten, krijgsgevangenen en medische hulpverleners.

Besprek met de leerlingen de volgende vragen op de volgende slide:

- Welke regels heb je in het filmpje gehoord? Schrijf één regel op over burgers, één regel over gevangenen en één regel over zieken en gewonden.

Slide 7 - Tekstslide

De regels over oorlogsvoering zijn verzameld in de Verdragen van Genève, het humanitair oorlogsrecht. Een belangrijke afspraak binnen het humanitair oorlogsrecht is dat mensen die niet (langer) deelnemen aan de strijd moeten worden beschermd. Dit zijn bijvoorbeeld burgers, gewonde en zieke soldaten, krijgsgevangenen en medische hulpverleners.

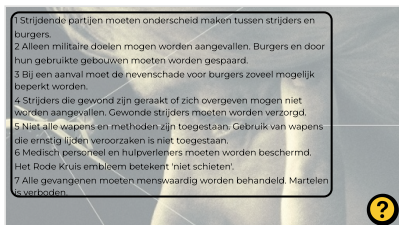
Extra informatie voor docenten

De afbeelding toont de conferentie over het aannemen van de Verdragen van Genève

Alle landen in de wereld (196) hebben het humanitair oorlogsrecht ondertekend. Deze landen geven daarmee aan dat zij zich aan deze regels zullen houden. Toch worden de regels vaak geschonden.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Welke situaties uit het nieuws ken je, waarin een regel uit het humanitair oorlogsrecht wordt geschonden? Beschrijf de situatie en geef aan welke regel er volgens jou wordt geschonden.

Slide 8 - Tekstslide

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Bekijk de zeven hoofdregels van het humanitair oorlogsrecht. Komen deze regels overeen met de regels die je zelf had bedacht? Leg uit bij welke regel uit het humanitair oorlogsrecht de regels die jij hebt bedacht passen.

Slide 9 - Tekstslide

De regels over oorlogsvoering zijn verzameld in de Verdragen van Genève, het humanitair oorlogsrecht. Een belangrijke afspraak binnen het humanitair oorlogsrecht is dat mensen die niet (langer) deelnemen aan de strijd moeten worden beschermd. Dit zijn bijvoorbeeld burgers, gewonde en zieke soldaten, krijgsgevangenen en medische hulpverleners.

Extra informatie voor docenten

De afbeelding toont de conferentie over het aannemen van de Verdragen van Genève

Alle landen in de wereld (196) hebben het humanitair oorlogsrecht ondertekend. Deze landen geven daarmee aan dat zij zich aan deze regels zullen houden. Toch worden de regels vaak geschonden.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Welke situaties uit het nieuws ken je, waarin een regel uit het humanitair oorlogsrecht wordt geschonden? Beschrijf de situatie en geef aan welke regel er volgens jou wordt geschonden.

Slide 10 - Tekstslide

In dit onderdeel gaan jullie het volgende doen:

- je leert uit te leggen hoe militaire beslissingen worden gemaakt
- je leertsituaties beoordelen met het humanitair oorlogsrecht;

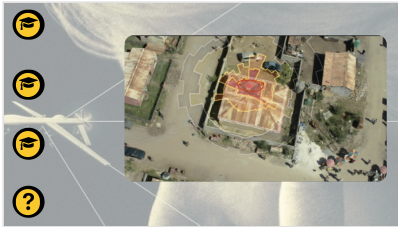
Slide 11 - Video

Bekijk het filmpje over een regel van het humanitair oorlogsrecht. Het filmpje stopt vanzelf bij 00:54 (op 54 seconden).

In het filmpje zie je dat een bom afgaat vlakbij een jongetje. Als de regels van het humanitair oorlogsrecht goed waren opgevolgd, dan zou er geen bom ontploft zijn bij het jongetje in de buurt.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Welke regels van het humanitair oorlogsrecht worden in het filmpje niet goed nageleefd denk je? Leg uit waarom.

Slide 12 - Tekstslide

In het filmpje zag je dat onbedoeld het jongetje is geraakt door de bom. Soms heeft het leger dat de bom lanceert, wel in de gaten dat zo'n jongetje geraakt kan worden. De schade (aan het jongetje) wordt dan voorzien, maar het is niet de bedoeling het jongetje te raken. Dit heet nevenschade. Op de afbeelding zie je de berekening van de bominslag en dus de uiteindelijke nevenschade.

Hierover staan ook regels in het humanitair oorlogsrecht.

De regel is:

Bij een aanval moet de nevenschade voor burgers zoveel mogelijk beperkt worden

Aanvallende partijen moeten er alles aan doen om dit soort schade te voorkomen. Ze moeten bijvoorbeeld inschatten of er een burger langs kan lopen op het moment dat de bom afgaat. Dit is vaak erg moeilijk.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Hoe denk jij dat een leger bij een aanval het beste rekening kan houden met nevenschade en ervoor kan zorgen dat burgers niet gewond raken of omkomen bij een aanval?

Slide 13 - Tekstslide

In de film wordt berekend welke gebieden rondom het huis worden getroffen door de raket. Om zo min mogelijk nevenschade te maken, berekent het leger in de film wat er precies zal gebeuren als zij de raket afvuren. Ze bekijken waar de bom zal inslaan en kunnen zo zien aan welke delen van de omgeving ook schade wordt toegebracht.

In de film zul je straks zien dat het meisje in de omgeving is waar ook schade aan wordt toegebracht. Het leger berekent of het acceptabel is dat het meisje wordt geraakt.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Welke mensenrechten vind jij hierbij passen?

Extra informatie voor de docent

Welke mensenrechten zijn er?

- algemene en integriteitsrechten (non-discriminatie, gelijke behandeling, bescherming van de persoon en van zijn of haar privacy, huis en familielevens, martelverbod).
- vrijheidsrechten (vrijheid van meningsuiting, van godsdienst en levensovertuiging, van vereniging).
- participatierechten (recht op deelname aan het bestuur van een land, kiesrecht);
- rechten van arrestanten, beklaagden en gedetineerden (verbod op willekeurige arrestatie en detentie, recht op onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak);
- rechten van beschermde groepen (vrouwen, kinderen, minderheden, inheemse volken).
- rechten van vreemdelingen en vluchtelingen (recht het land te verlaten en terug te keren, asielrecht, recht op gezinshereniging).

En sociale en economische, culturele en collectieve rechten:

- sociale en economische rechten (recht op behoorlijke levensstandaard, recht op sociale voorzieningen, vrijheid van vakvereniging, recht op onderwijs, recht op gezondheid).
- culturele rechten (recht om deel te nemen en bij te dragen aan cultuur, recht om de eigen taal te spreken, bescherming van auteursrecht en van de eigen naam, vrijheid van wetenschappelijk onderzoek).
- collectieve rechten (voor ontwikkeling en bescherming van een volk).

Slide 14 - Video

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Dit is een filmpje van het Rode Kruis om je bewust te maken van het humanitair oorlogsrecht en van de regel dat burgers nooit een doelwit mogen zijn in een gewapend conflict. Wat vind je ervan dat zo'n filmpje wordt gemaakt?

Slide 15 - Tekstslide

Het nieuwsitem vertelt over het gebruik van drones in gewapende conflicten.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Een regel uit het humanitair oorlogsrecht is: Niet alle wapens en methoden zijn toegestaan. Het gebruik van wapens die ernstig lijden veroorzaken is niet toegestaan. Vind jij dat bewapende drones toegestaan moeten zijn in gewapende conflicten?

Slide 16 - Tekstslide

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- In Nederland leven we momenteel niet in oorlog. Toch is kennis van het humanitair oorlogsrecht ook van belang in Nederland. Waarom denk je dat het belangrijk is dat we in Nederland goed weten hoe het humanitair oorlogsrecht werkt? Beschrijf op welke manier Nederland in aanraking komt met het humanitair oorlogsrecht.

Extra informatie voor de docent

Afgebeeld op de foto is de minister van Defensie. Zij is als lid van het kabinet eindverantwoordelijk voor het algemene Defensiebeleid. En voor de uitvoering daarvan. Het beleid is onderdeel van het nationale veiligheidsbeleid van Nederland. Ank Bijleveld-Schouten is sinds 26 oktober 2017 de minister van Defensie.

Slide 17 - Tekstslide

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Wie is er in Nederland verantwoordelijk voor de beslissingen die het Nederlandse leger maakt?
- Op 3 juni 2015 heeft een Nederlandse straaljager in 2015 in Irak een bommenfabriek van Islamitische Staat (IS) gebombardeerd. Bij deze aanval zijn zeventig burgers omgekomen. Hoe noem je de schade die aan burgers wordt toegebracht bij een aanval?

Extra informatie voor de docent

Om goede afwegingen te maken op militair gebied, moeten Nederlandse politici kennis hebben van het oorlogsrecht. Dit kan **schending** van het oorlogsrecht voorkomen.

In Nederland is er ministeriële verantwoordelijkheid. Dit betekent dat ministers en staatssecretarissen in de regering verantwoordelijk zijn voor hun daden en hierover verantwoording moeten afleggen aan het parlement. Beslissingen van het leger vallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Defensie. In deze beslissingen moet er wel rekening gehouden worden met de internationale afspraken. De internationale afspraken worden gemaakt door het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Extra informatie over het filmpje:

Waar gebombardeerd zou worden werd bepaald in het internationale hoofdkwartier van de operatie in Bagdad. Op een tweede hoofdkwartier in Qatar werd alle beschikbare informatie nogmaals bestudeerd en uiteindelijk groen licht gegeven voor een aanval.

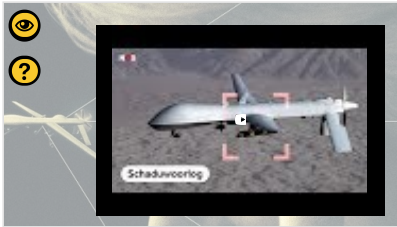
Een Nederlandse jurist van Defensie controleerde de beschikbare informatie en had nee mogen zeggen. Ook de Nederlandse piloot had de aanval mogen afblazen, als hij het risico op burgerslachtoffers te groot achtte.

Slide 18 - Tekstslide

In dit onderdeel gaan jullie het volgende doen:

- je leert voorbeelden te geven over drone-oorlogen
- je leert reflecteren op je eigen vrijheid en om inzicht te krijgen in hoeveel vrijheid andere mensen hebben

Slide 19 - Tekstslide

Het nieuwsitem vertelt over het gebruik van drones in gewapende conflicten.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Een regel uit het humanitair oorlogsrecht is: Niet alle wapens en methoden zijn toegestaan. Het gebruik van wapens die ernstig lijden veroorzaken is niet toegestaan. Vind jij dat bewapende drones toegestaan moeten zijn in gewapende conflicten?

Slide 20 - Video

In het humanitair oorlogsrecht staan ook regels over het gebruik van wapens. Drones als wapens zijn niet verboden onder het humanitair oorlogsrecht. Bekijk het laatste deel van het filmpje hierover.

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Stel je voor: jij bent kolonel in het leger. Met welke regel moet je rekening houden als je een drone met raket gebruikt in een gewapend conflict?

Slide 21 - Tekstslide

Besprek met de leerlingen de volgende vragen:

- In de film Eye in the Sky zie je straks dat de piloten van de drone op een legerbasis in Amerika zitten, terwijl de raket wordt afgevuurd in Kenia. Denk je dat piloten op zo'n afstand een goede beslissing kunnen maken over het afvuren van een raket? Vertel hoe je denkt dat de piloten wel of niet goed rekening kunnen houden met het maken van onderscheid tussen burgers en strijders.

Extra informatie voor de docent

Binnen het oorlogsrecht gelden voor drones dezelfde regels als voor wapens die worden gelanceerd vanuit bemande vliegtuigen, zoals helikopters of andere gevechtsvliegtuigen.

Het inzetten van drones in een gewapend conflict moet wel voldoen aan de regels van het oorlogsrecht.

Dit betekent dat de piloot, die op een andere plek zit, goed moet zorgen dat hij of zij onderscheid maakt tussen burgers en strijders. Burgers mogen niet het doelwit zijn.

Slide 22 - Tekstslide

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Drones worden in gewapende conflicten niet alleen gebruikt om aan te vallen. Drones kunnen ook juist bijdragen aan het beschermen van burgers in oorlog. Op welke manier denk je dat drones helpen om juist minder burgerslachtoffers te maken?

Extra informatie voor de docent

Drones helpen bij het verzamelen van informatie. Bijvoorbeeld over waar gewapende strijders zijn, wat ze uitvoeren en welke plannen ze hebben.

Ook kunnen personen door de camera van een drone worden geïdentificeerd. Hierdoor weet het leger zeker dat ze de juiste persoon voor zich hebben, wanneer ze een aanval uitvoeren.

Niet alle drones zijn bewapend. Ze worden ook wel ingezet om burgers in conflictgebieden te helpen. Ongewapende surveillance drones helpen bijvoorbeeld om branden op te sporen en daarmee levens te redden.

Ook verzamelen drones informatie voor hulpverlenend personeel dat werkt in de getroffen gebieden. Het Rode Kruis experimenteert met het gebruik van drones als hulpmiddel voor hulpverlening in conflictgebieden.

Slide 23 - Tekstslide

Bespreek met de leerlingen de volgende vragen:

- Het humanitair oorlogsrecht is altijd in ontwikkeling. Het gebruik van drones vraagt bijvoorbeeld om nieuwe regels. Je hebt nu de voor- en nadelen van het gebruik van drones bekeken. Zou je een regel willen toevoegen aan het humanitair oorlogsrecht over aanvallen met drones? Leg uit waarom wel of niet. Geef aan welke regel je wilt toevoegen.

Slide 24 - Tekstslide

In dit onderdeel gaan jullie het volgende doen:

- je leert wat het trolleyprobleem is
- je leert reflecteren op je eigen vrijheid en om inzicht te krijgen in hoeveel vrijheid andere mensen hebben

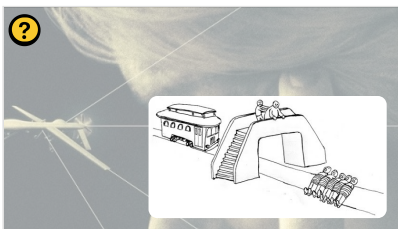
Slide 25 - Tekstslide

Besprek met de leerlingen de volgende vragen:

- Bekijk hieronder het trolleyprobleem. Welke keuze zou jij maken: de hendel overhalen of niet? Leg uit waarom je deze keuze maakt.

Trolleyprobleem

Een trein rijdt op een spoor op vijf persoon af. Als de trein doorrijdt, dan zullen deze personen allemaal overlijden. Je kan de trein naar een ander spoor sturen en de vijf persoon redden door een hendel over te halen en de trein van spoor te laten wisselen. Op dit spoor staat één persoon. Als je besluit de trein het andere spoor op te laten rijden, dan zal deze ene persoon overlijden.

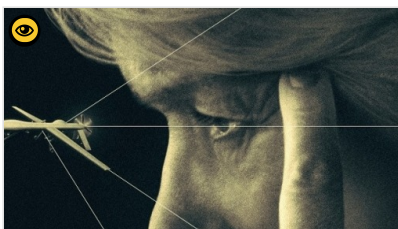
Slide 26 - Tekstslide

Besprek met de leerlingen de volgende vragen:

- Op het trolleyprobleem bestaan verschillende variaties. Maak jij in een andere situatie nog dezelfde keus. Bekijk hieronder het tweede trolleyprobleem. Zou jij de grote man van de brug af duwen? Waarom wel of niet?

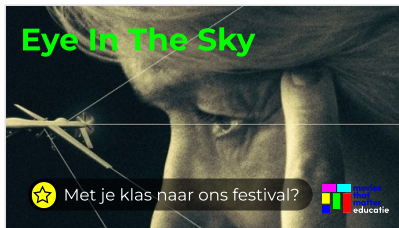
Trolley probleem 2

De trein rijdt weer af op een spoor waar vijf mensen staan. Nu is er geen hendel om de trein naar een ander spoor te laten rijden, maar je staat op een brug met een grote man. Als je de grote man van de brug duwt, dan zal de grote man de trein stoppen. De man zal hierdoor overlijden. De vijf mensen zullen blijven leven.

Slide 27 - Tekstslide

De leerlingen gaan nu kijken naar de film via de dvd.

Slide 28 - Tekstslide

Bedankt voor het volgen van deze les. Nog meer les over dit onderwerp? Kijk dan eens naar ons lesmateriaal bij de films Drone en When the War Comes.

Wil je jouw klas nog eens trakteren op zo'n inspirerende les, maar dan met een andere film/of ander thema? Movies that Matter Educatie heeft een groot filmaanbod met lesmateriaal. Bekijk het aanbod [hier](#).

Of lijkt het je leuk een keer met je klas naar een film met verdiepingsprogramma toe te gaan? Naast de films en lessen op LessonUp organiseren we ook festival- en bioscoopvertoningen! Klik [hier](#) voor ons festival in maart en klik [hier](#) voor onze bioscoopvertoningen door het jaar heen.